

Inserati se sprejemajo in velja tristoletna peti-vrsta: 8 kr. če se tiska enkrat, 12 kr. če se tiska dvakrat, 15 če se tiska trikrat.

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, ne frankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija na mestnem trgu h. št. 9, II. nadstropje.

Vredništvo je na mestnem trgu h. št. 9, v II. nadstropji.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemani velja:

Za celo leto . . .	15 gl. — kr.
Za pol leta . . .	8 " — "
Za četrt leta . . .	4 " — "
Za en mesec . . .	1 " 40 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . .	13 gl. — kr.
Za pol leta . . .	6 " 50 "
Za četrt leta . . .	3 " 30 "
Za en mesec . . .	1 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. več na leto.

Izhaja vsak dan, izvemši ne dalje in praznike, ob 1/2 6 popoldne.

Homatije v Zagrebu.

Bralcem našim moral je biti včerajšnji kratki telegram iz Zagreba nerazumljiv, kakor je bil tudi nam samim. Vbeseden je bil namreč tako, kakor da bi bil dopolnitev drugega, prejšnjega telegrama, kterege pa nismo dobili. Vsemu temu po vrhu nam je pa došel še tako pozno, da ob najboljši volji nismo mogli pozvedeti nadrobnejega o nemirih v Zagrebu, ako-ravno smo vedeli, da je tam narodna struna silno napeta. Do zdaj pa smo zvedeli o tem nekoliko več, čeravno še ne prav zanesljivega in natančnega, in to bodi v kratkem povedano.

Finančni načelnik David je bil dal na hišo finančnih uradov nabiti table s čisto madjarskimi napisi. Te table s tujim jezikom v stolici hrvaški bodle so Hrvat v oči in žalile njihov narodni čut tako hudo, da so sklenili sklicati shod, čegar glavna točka je bila, da se izvoli deputacija, ki se podá k Davidu ter od njega zahteva odpravljenje madjarskih napisov; če bi David tega ne dovolil, izvolijo se trije pooblaščenici, ki imajo vpričo vsega zbranega občinstva te napise (table) potrgati iz zida in uničiti. Hrvaška vlada je pa ta shod prepovedala in to je naredilo hudo kri. Name-ravanega shoda res ni bilo, pač pa so se zbrale silne množice ljudi, med njimi mnogo zavednih Hrvatov, in zdaj je šlo po tablah z madjarskimi napisi. David se je bóje kar na tihem zgubil, ko je slišal ropot.

Ženske — gotovo gospé, ali gospice izobraženega stanu, prinesle so lestev, po kateri je zlezel Hrvat do tabel, potrgal jih in zmetal na tla. Vrišč ljudstva je bil velikansk, vse je imelo v rokah kamenje, s katerim so metali po branečih policajih (pandurjih), da so mo-

rali umakniti se. V poslopje finančnega vodstva pa se je vsulo zdaj kamenja, da ni nobeno okno ostalo celo; nagračenega je bilo spodej v hipu kamenja, razbitega stekla in druge drobnine toliko, da se bo moralo z vozovi odvažati. Dol zmetane madjarske table so nesli na Zrinski trg, kjer so se pomandrale in razdjale. Policija, akoravno so prišli tu in tam tudi huzarji, ni mogla nič opraviti, je bilo razljutenega ljudstva preveč. Pele so sablje, slišali se celó streli, pa če je bilo kaj ranjenih ali morda ubitih, o tem nam zdaj še ni nič znanega. Miru pa vso noč ni bilo, ako-ravno so poslali po vojake, ki so zastražili potem ulice, posebno pa tako hudó kamnjano poslopje finančnega vodstva.

Včerajšnji naš telegram dopolnjuje to poročilo. Pové namreč, da s tem nemirov ni bilo še konec, marveč, da so se potem „razgrajali“ spravili še na posameznike, nad nekega kanonika in tudi nekega mestnega uradnika (zadnjega ime ni povedano) ter pobili jima okna. Pristavljeno je telegramu še, da so se razdraženi ljudje vstavljali celó še vojaški straži — dokaz, kako razburjeno moralo je biti vse.

Dostavek telegramov poroča, da je zdaj preskrbljeno vse, da se ta nemir ne bo več ponavljal.

S tem smo strnili, kolikor mogoče, privatna (osebna) poročila z vradnimi (telegramom) ter dostavljamo še kar smo danes po „Vaterlandu“ zamogli posneti, tam se mamreč pripoveduje:

V torek pred Vel. Šmarnom zbrala se je zvečer na vrtu gostilne „Miramar“ precejšnja množica ljudi, ki se je odločno izrekla, da danes madjarske napise raz oblastnije potrga. Vzdig-nejo se na pot ter se na cesti še dobro s kamenjem preskrbé. Redarstvo je bilo pa o-

namerovani rabuki vže podučeno, se je toraj pripravilo na to. Sprli so se do dobrega in se tako okresali, da je bilo Hrvatov okoli 45, redarji pa skoraj vsi ranjeni. Razun kamenja pele so tudi palice in koli. Ranjenih je tudi več vradnikov in med temi tajnik Malin težko ranjen na glavi, lahko ranjeni so dalje: pristav Vidovič, oficijal Stanisavljevič, redarski sodnik Gjurkan in sinček redarskega nadzornika. Redarji bili so preslabi, da bi bili napravili red, in so finančno stražo na pomoč poklicali. Ljudje pa so jeli vikati: „Proč s financarji, tukaj jim ni posla!“ Ob 10. uri prišli so trije oddelki vojakov, ali tudi ti so imeli jako težaven posel. Še le ob 2. uri popolnoči napravil se je red. Govori se, da bi bili Hrvatje rajši Zagreb zažgali, nego tiste madjarske grbe še dalje gledali.

Politični pregled.

V Ljubljani, 17. avgusta.

Avstrijske dežele.

Iz Lvova, 14. avgusta. C. k. namestnik za Galicijo, vitez Zaleski, bode 19. t. m. na Dunaji zvestobo prisegel cesarju. — V okrožnici do podredjenih oblasti priporoča povzdigo kmetijstva, važnost šolstva, previdno in energično upravo, natančno izpeljavo postav, kar se tiče narodnosti in složnosti z avtonomnimi organi. — Komisija sestavljena iz poslancev oger-ske vlade, gališke deželne vlade in deželnega odbora ima določiti vprašanje zastran deželnih mej Galicije in županijo Cipsko, ogledati mejo na mestu 16. t. m. in na podlagi tega pozvedavanja stvar konečno določiti.

Gališki novi cesarski namestnik **Filip vit. Zaleski** imenovan je tajni svetovalec.

Vnanje države.

Iz Berolina, 13. avgusta. — Zeló nasprotnih misli so si v Rimu in Berolinu, kar

Listek.

Zemljepis za II. in III. razred.

„De teal is gansch het volk“, po jeziku jedinem se spozna samostalen narod. Koliko borbe, koliko hudih političnih bojov, koliko naporov sedaj skupnega naroda, sedaj pogumnih posameznikov, predno smo protivnike našega naroda toliko vgnali, da so priznali naš obstanek, da so morali priznati nam pravico do razvitka! In koliko naporov, predno so nam dovolili ono pravico tudi izvršiti in vpeljati v dejansko življenje! In še sedaj tlačijo naši protivniki po stari navadi narod slovenski v Primorski, Štajarski in v starodavnem Goratanu; in celó v Kranjski, v osrčji bodoče Slovenije, napredujemo le polagoma, prodiramo le korakoma, ker nam strastni nasprotniki stavljajo na stotine ovir in težav.

Po 20letnem napenjanju smo toliko odpravili te ovire, da se je sedaj dejansko vpeljal

slovenski učni jezik, lani v I. razred naših gimnazijev, letos pa v drugi. Za potrebne knjige skrbeli so naši narodoljubni učitelji in šolniki, med temi profesorji Erjavec, rajnki Tušek in Jesenko, kot je to že pred leti povdarjala od „Slov. Matic“ izdana knjiga Slovanstvo. Tako nam je od leta 1865 sam prof. Jesenko spisal in založil 10 raznih šolskih knjig*, ki razpravljajo zgodovinski in zemljepisni predmet.

Tako je nam prof. Jesenko v Trstu ravnokar založil in na svetlo dal novo zemljepisno knjigo, ki je namenjena zemljepisnemu poduku v II. in III. razredu naših srednjih šol. Obsega 205 strani ter velja 90 krajcarjev. Na čelu zaznamenovana cena tej novi knjigi je

* Te Jesenkove knjige, ki se tudi v Kato-liški bukvarni prodajajo, so: Zemljepisna začetnica, Veliki občni zemljepis, Mali občni zemljepis, Prirod-znanski zemljepis, Občna zgodovina I., II. in III. del, Zemljepis za I. razred srednjih šol, Občna zgodovina od leta 1883 in sedaj še Zemljepis za II. in III. razred srednjih šol.

dosta nižja od cene dotičnih nemških šolskih knjig, ki se rabijo po avstrijskih gimnazijih. Neprikladna Supanova geografija, čez katero celó naši nemški profesorji tožijo, velja namreč 1 gld. 20 kr. Drugodi imajo Kozenov Leit-faden, II. del (1 gld. 30 kr.) ali pa Herrovo Erdbeschreibung, II. Cursus (1 gld. 40 kr.), kateri knjigi ste pol dražji od sedanje slovenske. Cena, nadejamo se, gotovo ne bode delala naj-manjših pomislikov, da ne bi deželni šolski svet te nove učne knjige slovenske priporočil slavnemu naučnemu ministerstvu v potrjenje.

Druga kaj imenitna lastnost vsake učne knjige je pregleden, čist tisk. Tudi po tej lastnosti se odlikuje ta Jesenkov zemljepis. Tisk je primerno velik, tako, da se oči nikdar ne vtrudijo, če prav več strani brez prenehljaja prečitamo. Ta zunanja oblika je šolski knjigi tem potrebnija, ker bodo knjigo rabili naši slovenski dijaki, ki pogostoma bivajo v zatuhlih mračnih sobah ali se pa kupoma učé krog brleče lučice sredi velike mize. V

se tiče vzgoje duhovnikov. Ko bi država vzgojo in podučevanje duhovščine popolnoma cerkvi izročila, rekel je poslanec Windhorst, bi smeli dovoliti ji naznanilo zaradi umeščenja. O tem vprašanji so se posvetovali pruski škofje, in naučni minister pl. Gosler je pred nekaj tednov rekel škofu dr. Koppu, da hoče vlada v ti stvari biti popustljiva. Tudi knez Bismark trdi v svojem pismu 3. maja, da je škofom marsikaj privolil zastran duhovskih semenišč, a bolj ko vse drugo govori ta okoliščina, da dosihmal le jedno semenišče ni odprto, to kaže, da niso privolili škofom tega, kar cerkev v ti stvari za potrebno spozna. Na podlagi majevih postav so pred deset leti zaprli vsa semenišča in zaprta so še dandanes, tako, da duhovščina odмира. Po majevih postavah zahteva državna vlada odločbo, v katerih semeniščih gre izvršiti bogoslovje, semenišča imajo vravnana biti po majevih postavah, minister bogočastja ima odobriti učni črtež, učnike potrjuje država. Država nadzoruje vse cerkvene naprave, ki služijo v vzgojo duhovščine, še celó hišni red, in ustrahovalna pravila se imajo predložiti višjemu predsedniku in državni komisariji imajo pregledovati te naprave. Ako se državne naredbe ne spoštujejo, odtegne se državna podpora in cerkveno sodišče odločuje v zadnji vrsti, ali so taki ukazi in naredbe postavni. Dokler se ne prekliče taka postava, vse pomirljive besede ministrov ne veljajo nič, kar ta minister privoli, pa drug zopet lahko nazaj vzame.

Na Pruskem je na čelu odsekom, ki pobirajo milodare za nesrečne v Ischiji, prestola naslednik sam. Osnovalec se je tudi lokalni komité, predsednik mu je nadžupan Forkenbek v Berolinu. — Izdali so oklic, v katerem vabijo k podpisu za milodare. Vse pošte in državne banke sprejemajo doneske. Oklic sta podpisala ministra Hatzfeldt in Majbach in drugi odličnjaki. Iz tega se vidi, da se vlada zanima za to pobiranje, da dokaže sočutje do nesrečnih in prijaznost do vlade.

O vstaji na **Španjskem** vse križem govore. Zorilla, glava španjskih republikancev, v čigar imenu so se vzdigovali, je sedaj z mnogimi tovarši na Francoskem, in je dober prijatelj republikancem. Vse pravi, da je on vstajo podkuril, in da so mu prijatelji dali potrebne denarje, da je stvar osnoval. Namen bi bil, kralja prisiliti, da ne potuje na Dunaj in v Berlin in si tam ne išče zaveznikov. Španjski republikanci in njih francoski prijatelji imajo namen, vpeljati na Španjskem ljudovlado, ki bi stopila v zvezo s francosko ljudovlado. Drugi pa trdijo, nekateri borzijanci so posodili Zorilli denarjev, da bi pri tem kaj zaslužili. In res, ko se je zvedelo, kaj se je zgodilo v Badajoz-u, so španjski (vrednostni) papirji padli za šest odstotkov, pri tem je zaslužil Zorilla 800.000 frankov. Nemogoče ni, da si borzijanci tako igrarajo s premoženjem in življenjem državlja-

nov, zgodilo se je to že večkrat. — Pri ti vstaji nam pa na misel pride, kar je bilo svoje dni brati po časopisih, ko je namreč don Carlos moral pobegniti iz Španjskega in je Alfons, sedanji kralj, zasedel španjski prestol. — Rekel je baje, da bi bil on že davno kralj postal, ko bi bil nekaterim ljudem obljubil, kar so od njega zahtevali. Španjska dežela je spodrita s skrivnimi društvi, in ta društva rijejo in rijejo, ter ne morejo trpeti krščanskih vlad. To je vzrok precejšam na Španjskem.

Izvirni dopisi.

Iz Polja sv. Roka dan. (Nevihta.) Po 5. uri danes popoldne temni se bolj in bolj obnebe in od severa proti vzhodu bliža se vihar s silnim pišem. Sem ter tje pade v začetku kaka precej težka kapljica prav trdo, kot naznanjevalka bližajoče se nesreče, pozneje pa siplje debelo, trdo, suho točo. K Vsegamogočnemu hité zdihljeji in prošnje, da bi nas vladar hudih vremenov obvaroval preteče nesreče. In res smo bili za zdaj obvarovani velike nesreče; le nekoliko trenutkov in še v teh le redko in drobno pada na naša polja ta strahoviti „dar božji“ in prepodi ga dobrodejni in nam že potrebni dež. Dalje proti vzhodu drvi se nevihta in pravijo, da v Zalogu je pa že veliko škode naredila.

Brez nesreče pa vendar ni bilo. V Vevčah na papirnici je treščilo v fabriško hišo. V petero stanovanj je strela pogledala; v enem samem je napravila 18 lukenj; v drugem je vnela, kar pa ni imelo slabega nasledka, ker so ljudje ročno ogenj zadušili; omamila in nekoliko osmodila je pa njih več, kar pa, upamo, bo brez hujših nasledkov in bodo poškodovani odšli s samim strahom; neko mater je neki precej osmodilo, dete pa, ktero je imela ravno v naročju, ostalo je popolnoma nepoškodovano.

Ni ravno dolgo, kar je tudi v Vevčah treščilo in sicer v hišo, kjer je žendarmerijska postaja. Bil je pri žendarjih po opravih ravno tovarš iz Ljubljane pričujoč. Vzdigne se nevihta in ta „ogjenj Božji“ seže v sobo, kjer so žendarji bili. Ptujega g. žendarja precej dobro nekaj vdari na temenu glave; ena postelja se vname; puške, na steni viseče pa so bile razbite. In še enkrat o tem času je pa strela vdarila v jagnjet, ki stoji pri papirnici tik mosta čez Ljubljano. Res prav

molimo in le lepó molimo: „Treska in hudega vremena reši nas, o Gospod!“

(Tudi v Ljubljani je bil popoldne hud piš in nevihta. Druge nesreče ni bilo. — Od Škofje Loke vemo, da bila je nekako o 5. uri enaka nevihta. Vmes je marsiktero debelo zrno toče palo. Posebne škode vendar po polji ni bilo videti. — Na polji še precej lepo kaže. Ajda je bolj majhna kot treba; izvrstno lepa sta navadno proso in koruza. Na trg donašajo prav lepega koruna; sadja se vidi pa le sem ter tje nekaj, najbolj polne so jablane. Vredn.)

Z Bleda, 15. m. Lepo, prijetno vreme ponavlja mi v spomin lepe, prijetne dni, kadar je bival tukaj Meceno Jugoslovanov, prevzvišeni biskup J. J. Strosmajer. Iz Slatine dospel je skozi Ljubljano na Gorenjsko — na Bled; v spremstvo sta mu dr. Rački in prebendar Rihtarič. Na kolodvoru v Lescah vže ga pozdravijo z nekaterimi Slovenci tukaj bivajoči Hrvatje, ter spremijo v domačo gostilno k Petranu v petek 10. avgusta. Na večer se razsvetli bližnja okolica na Jezeru, na Otoku, vila Sovanova, Skaletova itd. Drugi dan je bilo sicer deževno, vendar se vladika s Hrvati svojimi pelje po jezeru do Grada, obišče župnika, farno cerkev, cerkev na otoku, dr. Mošeta, vdovo Skaletovo, Fr. S. Sovana itd.; na večer v soboto razsvetlili so spet okolico pred Petranom z bengaličnim ognjem, z Grada pa so streljali visokemu gostu na čast. V nedeljo je ob osmih maševal predsednik jugoslovanske akademije, dr. Fr. Rački, pri Materi Božji na Jezeru, ob devetih pa prevz. biskup Josip Juraj, in stregla sta mu bogoslovec Klemenčič ter domači župnik g. J. Razboršek, kateri se mu je bil vže prednji dan poklonil tudi v stanovanji. Prihitelo je k sv. maši mnogo ljudstva, ktero je na kolenih sprejemalo škofov blagoslov ter na otoku in na jezeru v ladijah tolikanj ginilo biskupa, da je hvaleč pripoznaval: Dobro je ljudstvo naše, a še boljše je vaše — slovensko; kakor je lepa Slovenska, tako blagi so tudi Slovenci itd. Pri obedu pozdravljali so ga Hrvatje in Slovenci, med njimi prof. Šuklje v daljem govoru; popoldne počastijo ga nekateri gospodje iz okolice, prof. Stare, J. Zupan, J. Marn itd. Kedar mu le-tá omenja, da se Slovincem kaže boljša doba, da so priborili si narodno večino v

takih razmerah je neobhodno potrebno, da šolska učna knjiga ima čist, razumno velik, pregleden tisk, ki v oči ne bode, s katerim se oči preveč ne trudijo in kvarijo. Ta zunanja oblika pa je tudi povsodi primerjena gradivu, ki ga ta nova slovenska knjiga obravnjuje. Knjiga nima le različnih črk, tu večje, tam manjše, ampak tudi razstavljene ali prestreljene vrste (odstavke) ali pa goste neprestreljene. Z debelimi črkami se ali povdarjajo posamična imena lastna, ali se pa začenjajo novi odstavki. Razstavljene ali prestreljene vrste obsegajo imenitno zemljepisno stvarino, goste ali neprestreljene pa manj imenitno. Gledé na vse to pač smemo reči, da je ta knjiga tudi tipografično tako dovršena, kot se to od učne knjige le pričakovati more v naših razmerah. Še nekaj tipografično prav novega smo zasledili v tej Jesenkovi knjigi. Naučno ministerstvo je v svojem vradnem listu (Verordnungsblatt) od 15. aprila prijavilo, ktere kratice in in znamki se imajo v bodoče rabiti pri meterski meri in uteži v šoli in šolskih knjigah.

Zapovedalo je tudi, kako naj se tiskajo one kratice, namreč ležeče. In res se je prof. Jesenko skozi in skozi v tej novi knjiži že ravnal po onem ministerskem ukazu. Tako je ta Jesenkov zemljepis prva slovenska knjiga, ki ima po novem stavljene kratice za metersko mero. Pisatelju teh vrstic ni znana tudi nobena nemška knjiga, ki bi se od aprila sem bila prijavila in ravnala po rečenem ministrovem ukazu. Tako pomeni (ležeči) m = meter, km = kilometer, kg = kilogram, m^2 = stirijski meter, km^2 = □ kilometer itd. Le škoda, da ministerstvo ni določilo enake kratice za miriameter in □ miriameter! V geografiji, v zemljepisnih knjigah je ta večja mera (miriameter) neobhodno potrebna, že zaradi tega, ker si malo število zapomnimo dosti lažje kot veliko. Zopet nova prednost, po kateri se Jesenkov zemljepis za II. in III. razred srednjih šol posebno priporoča našemu deželnemu šolskemu svetu in slavnemu ministerstvu v Beči.

Če knjigo bolj natanko pregledamo, kaže nam nje osnova, da jo je spisal šolnik, ki ne

pozna le določeb učnega načrta, ampak iz lastne skušnje pozna tudi potrebe praktičnega podučevanja. Res, da praznih fraz in besed nikjer ne nahajamo v knjigi, ampak povsodi se nam ponuja le jedrnata tvarina, vendar nikjer ni knjiga preobložena, nikjer ne preobširna za poduk na tej stopinji šolskega razvitka, za ktero je namenjena. Izvedenemu in za zemljepisni poduk vnetemu učitelju pa knjiga povsodi ponuja priliko, sedaj to, sedaj ono stvar ustmeno razviti in živo popisati učeči se mladini.

Prav po učnem načrtu je pisatelj določil prvo polovico zemljepisnemu poduku v II. gimnazijskem razredu, drugo pa poduku v tretjem. Pregledno in sistematično, kot to zahteva sedanja zemljepisna znanost, je vredil pisatelj pri vsakem poglavju zemljepisno stvarino. Ker je ta razdelitev v celi knjigi dosledno izpeljana, privadijo se polagoma tudi učenci vsako deželo zemljepisno enako obravnavati. Prav primerno se nam dozdeva, da je pisatelj pri evropskih deželah oddelek: prirodne in omiko nekaj

mestnem zboru, ki ga vodi razumen načelnik, v deželnem zboru in v deželnem šolskem svetu, da prihod cesarjev utegne to tudi pospeševati itd., odgovori vladika, da Slovan si mora priboriti vse, s trudom pridobiti, in polagoma, pa more biti to tem bolj cenjeno in stano- vitno. Ugledavši na jezeru čitalnične pevece iz Ljubljane, radosten ponavlja biskup: Slo- venec i Hrvat sta brat i sestra, sta brata; meje med nami ni; družili smo se doslej knji- ževno, narodno, treba, da se spoznavamo tudi osebno itd. Sava je povse reka naša, slavjan- ska od izvora do ustja, češ, Savica teče v Savo, Sava v Donavo, ta v Črno morje, in gradovi Ljubljana, Zagreb, Beligrad itd. Pisari naj se za prosti narod po domače, umevno; v knjigah pa za bolj učene naj se približujejo Slovenci in Hrvati itd. Jako oveseljen po- zdravlja na bregu ljubljanske pevece, kateri so v mnogem številu pevajoči poklanjali se mu z jezera, ter jim radosten kliče: Dobro došli, dobro došli! Vstopijo se potem v krog in med njimi g. Grbic, ter krasno zapoje; na to se- dejo okoli miz, pesem sledi za pesmijo, in na- zdravi jim navdušeno dr. Mazura; izmed Slo- vencev spregovori g. Klein, in nato zahvali se jim prisrčno ves ginjen vladika, kako mu je milo bivati med Slovenci, kako želi vsem prave blagosti. Videlo se je vse dni, vzlasti ta po- poldan, kako je prevzvišenemu gospodu naj- večja radost bivati med prostim narodom, opa- zovati njegovo vedenje, razgovarjati se z vsemi brez razločka. Slovenci govorili so slovensko, Hrvati hrvatsko, a se prav dobro razumeli. Posebej je dr. Rački, učenjak prve vrste med Jugoslovani, poizvedoval o slovenskih šolskih razmerah, o Matici itd.; prof. J. Marnu za- hvaljeval se je za Jezičnika, kateri dohaja tudi jugoslovanski akademiji, vzlasti za lanskega o dr. J. Bleiweisu, kateri je bratom Hrvatom bil tolikanj drag in časten itd. — O prelepem dnevu se peljejo v družbi spet po jezeru in nazaj. Na večer dospejo pevci iz Gorjān, in njim na čelu učitelj Žerovnik, ter zapoje ne- ktere prevzvišenemu gostu in prijatelju vseh Slovanov. Vladika ves vesel posluša kmečke, jako dobro izurjene pevece, pohvali učitelja, priporoča vsem skupaj ljubezen do Boga, iz ktere izvira krepostno življenje, pa ljubezen do domovine in do naroda, ktero naj spremljuje vsikdar pošteno vedenje. — To je lepo, to je krasno, ljubeznjivo pritruje ter se uma- kne naposled k počitku. Drugo jutro, t. j. v ponedeljek 13. t. m. odpelje se — namenjen

obširnejše obravnaval in tudi z bolj razstavlje- nim tiskom povdarjal, kot je to storil pri istem oddelku neevropskih dežel. A o vsej osnovi in sestavi te knjige čemo v bodoče enkrat obšir- nejše in podrobnejše govoriti.

Gotovo bode vsacega čitatelja posebno za- nimivalo, da je prof. Jesenko v tem zemlje- pisu povsodi ustavljal najnovejše podatke, ki segajo celó do sedanjega leta. Tako nam knjiga povsodi ponuja najnovejše vsote ljudskega šte- viljenja; zasledili smo tudi, da je pri onih deželah in državah, deloma celó pri mestih, pri katerih ni bilo novega številjenja, po Brid- ge-ovem znaku preračunal dotična števila. O tem smo se prepričali n. pr. pri Španjskem, kjer se Jesenkova preračunjena števila dovolj natanko vjemajo s podatki najnovejšega šte- viljenja ljudstva, kot jih ravnokar v Madridu prijavljeni „Censo general de Espanja“ ponuja; tako dalje pri Algeriji v severni Afriki ali pri Zedinjenih državah v Severni Ameriki itd.

na Celovec in Maribor — na kolodvor v Lesce, kamor ga spremijo vsi tukaj bivajoči Hrvatje in mnogo Slovencev, med njimi Grajski žup- nik g. J. Razboršek, dr. Mošé, Fr. Sovan itd.; tje prihiti tudi preč. g. dekan Keše, da ga počasti v imenu svojem in svoje duhovščine, prof. Šuklje v imenu Slovencev sploh. Kako priljubilo se mu je tukaj, spričuje n. pr., kar je rekel g. župniku Bledskemu: „Sree svoje pustim tu, čuvajte ga dobro, k letu osorej dojdem ponj, in še z drugimi, pa za dalje časa itd.“ Sploh se opazuje, da nekaj let vže prihajajo bratje Hrvatje v vedno večem šte- vilu, česar je Slovencem želeli, da ne bi se med njimi po lepem Gorenjskem preveč raz- prostirali nemčurski in judovski gostje, kateri oholo prezirajo domače ljudstvo in njihove dobre običaje. Teh naj se Slovenci držijo, vzajemno z brati Slovani napredujejo; v to pomozi mili Bog!

Z Dunaja, 16. avgusta. (*Začetek elek- trične razstave.*) Dunajčanje niso bili mož beseda, za prvi dan avgusta obljubljena raz- stava otvorila se je še le danes. A tudi da- nes si ne smete misliti popolne razstave in dovršene, ampak po mnogih mnogih oddelkih leže še zaboji neodprti, in posamezni deli ma- šin ali aparatov sem ter tje razmetani, pa tudi o pravi električni razsvitljavi za danes še ni govorenja. Ali enkrat se je moralo začeti. Kraj te mednarodne električne raz- stave je velikanska rotunda v praterji, kakor še stoji od svetovne razstave leta 1873 sem. Danes ob 11. dopoldne pripelje se pokrovi- telj razstave, cesarjevič Rudolf, z obilnim spremstvom, pozdravljen ob južnem portalu velikanskega poslopja od tu zbranih raznih dostojanstvenikov, poslancev in zastopnikov ptujih vlad, med katerimi je bilo lepo število višjih ptujih častnikov v krasnih vojaških opra- vah. Cesarjevič se podá pred krasni cesarski pavilon, kjer ga nagovori predsednik razstav- nega odbora, baron Erlanger, in cesarjevič Rudolf nato v jako lepem govoru v imenu svetlega cesarja izreče, da je s tem trenutkom otvorjena mednarodna elektr. razstava. Sprem- ljan od nadvojvod Albrehta, Wiljema in Ja- neza pa od vojvode Koburskega, dednega princa portugijskega, od ministrov Kalnoky, Byland-Rheid, Falkenhayn, Pino in Pražaka, pa od drugih visokih gostov gré potem po raznih prostorih razstave ter si pazljivo ogle- duje izdelane mašine in aparate, poprašuje po tem in onem, si dá pojasniti razne stvari in

Enake najnovejše podatke nahajamo v kultur- nem zemljepisu („prirodnina in omika“), o čemur se lahko vsak čitatelj sam prepriča.

Lani prijavljeni zemljepis za I. razred je I. del, a samostalni del te učne knjige; sedanji zemljepis za II. in III. razred je drugi samo- stalni del nje —; iz opombe na str. 117 in iz one na str. 120 smo pa posneli, da bode prof. Jesenko v bodoče prijavil še samostalen tretji del, ki bo obsegal avstrijsko-ogersko monar- hijo (tako zvano „domovinoslovje“) in bo na- menjen zemljepisnemu poduku v IV. razredu naših gimnazijev. Že zarad tega priporočamo rojakom, naj pridno kupujejo to knjigo, da pisatelju ne bode prezgodaj potekla dobra volja, da mu ne bode prehitro vsahnile materialne moči — kajti pisatelj tudi z lastnimi novci zaklada svoje knjige — in to je pri naših slovenskih razmerah zmeraj velika požrtvo- valnost.

še le čez štiri ure, t. j. ob treh popoldne, za- pusti rotundo.

Vdeležuje se enajst držav te dunaj- ske razstave: Avstrijska, Belgija, Angleška, Italijanska, Danska, Francija, Turčija, Nem- čija, Rusija, Švica, pa Amerika. Vse razstav- ljene reči, ki imajo namen kazati, kako si za- more človek v prid obračati električno moč v v raznih oddelih človeškega znanja in v raz- ličnih položajih in potrebah življenja, vverstene so v 18 skupin. Izšel je že tudi obširen ka- talog vseh razpostavljenih stvari. — Videti bo razstava vse dni do konca meseca oktobra in razpadala bode vsaki dan v dva dela: od osmih zjutraj do popoldne ob 5. si bode obis- kovalec zamogel razne stroje in aparate na- tančno ogledati in deloma jih tudi opazovati v delavnosti. Ob 5. bodo morali obiskovalci vselej zapustiti prostore in ob 6. zvečer se bode vselej začela električna razsvitljava in razne poskušnje s telefonom, kar je za da- nes vse izostalo, ker k temu potrebni stroji še niso vravnani.

Vreme bilo je ves današnji dan neugodno, temno, deževno, ali luči električne so nam dobro nadomestovale solnce. O vsi ti vele- važni razstavi utegne „Slovenec“ spregovoriti obširnejše, danes le še pristavim, da naj nihče ne prezre te razstave, kdor se zanimiva za ve- likanski napredek v tem oddelku natoroznanja; komur je mogoče, naj jo obišče, ali počaka naj še kakih 14 dni, da bode vmes vse že vravnano.

Domače novice.

(*Kako se bo praznoval cesarjevi rojstni dan v Ljubljani.*) Drevi bo obhod vojaške godbe po mestu. Zbere se z vsemi tamborji pred šentpetersko kasarno, tam igra cesarsko pesem, potem nastopi pot po glavnih ulicah in trgih. Ustavi se pred stanovanjem deželnega predsednika in pred škofijo ter povsod eno za- igra. Jutri zjutraj bo z Grada 24 strelav, o pol šestih pa budnica vojaške godbe, ki bo šla zopet po mestu. Če bo vreme ugodno, bo ob osmih zjutraj za vso tukajšnjo posadko sveta maša v „zvezdnem drevoredu“, kjer se bodo nastavili vojaki. Ob desetih je v stolni cerkvi slovesna sv. maša z zahvalno pesmijo, povab- ljene so vse razne gosposke. Med sv. mašo se bo z Grada streljalo, kakor je navada. Čas- niki imajo popoldne v kazini slavnosten obed, med katerim bo zopet z Grada 24 strelav. — Mestni magistrat je ukazal, da se med sveto mašo v „zvezdnem drevoredu“ tam okoli ne sme vozariti.

(*Po ukazu ljubljanskega mil. knezoškofa*) bo v ljubljanski stolni cerkvi po srečnem po- rodu cesarjevičine Štefanije slovesen „Te Deum“ in to, če pride vesela novica med 9. uro zjut- raj in 3. uro popoldne, isti dan ob šestih zve- čer, drugače pa ob enajstih dopoldne. Po farah, kjer so c. kr. gosposke, bo zahvalna pesem o priličnem času, brž ko doide vesela novica, v drugih farnih cerkvah pa v nedeljo po porodu.

(*Shod frančiškanskih redovnikov*) bo 22. t. m. v ljubljanskem frančiškanskem samo- stanu, zbrali se bodo redovniki vse provincije sv. Križa, Hrvatskega, Istre, Dolenjega Štajar- skega in Kranjskega. Glavni vizitator iz Rima je prišel že v Ljubljano. Pri tem shodu volil se bo provincijal, ki je dozdej stanoval v Go- rici, odslej pa bode imel svoj sedež v Ljub- ljani; volili se bodo tudi gvardijani samostanov in drugi odličnjaki frančiškanskega reda.

(Na znanje). Zaradi svečane službe božje, ktera se bode jutri ob 8. uri zjutraj povodom rojstnega dne presvitlega cesarja ob lepem vremenu vršila v „Zvezdi“, je na „kongresnem trgu“ promet voz ustavljen med 1/2 8. in 9. uro dopoldne.

Mestni magistrat ljubljanski.

(Pred nekaj dnevi.) tako nam piše nek prijatelj, sem šel na kolodvor, ko čutim nekje neprenesljiv smrad! Iz razlogov javnega zdravja bilo bi srčno želeti, ako bi se v „Kolodvorski ulici“ med številčkama 18 in 19 na dotičnem vrtu gnjila tvarina smrdljivih kož ali kožnih odpadkov odpravila. Od Egipta pa do Ljubljane je res daleč, ali „vraga ni treba na zid risati“, pravi nemški prigovor. Ko bo kolera že v deželi, bo prepozno. In naj bi kolere tudi ne bilo. je tak smrad nezdrav in preveliko nadleževanje občinstva. Če se iz odpadkov pripravlja mizarski klej (lim) ali kaj enakega, je prav in mora biti, a pripravlja naj se zunaj mesta, kjer se lahko pripravlja brez vse nadležnosti in nevarnosti.

(Vabilo k sisanji besedi), ktero priredi ljubljanska čitalnica s pevskim zborom in sodelovanjem slav. c. k. vojaške godbe domačega pešpolka baron Kuhn v nedeljo 19. avgusta 1883 v restauracijskih prostorih na čast rojstnega dne Njih Veličanstva presvitlega cesarja. — Program: 1. Jos. Král — „Oproščenje“, potnica. 2. Titl — Ouverture „Kraljevi sin“. 3. III. F. S. Vilhar — „Na Velebitu“, možki zbor. 4. Ed. Strauss — „Družnica“, valček. 5. Halevy — Cavatina iz opere „Židinja“. 6. VI. A. Hajdrih — „Hercegovska“, možki zbor. 7. Ed. Strauss — „Moč ljubezni“, polka mazurka. 8. Vestmeyer — Slavnostna potnica iz opere „Gozd pri Hermannstadtu“. 9. IX. A. Nedved — „Ponočni pozdrav“, možki zbor s bariton solo. Solo poje g. Avg. Pucihar. 10. C. Millöcker — „Proseči dijak“, polka franc. 11. Gounod — Vojaški zbor iz opere „Faust“. 12. XII. Fr. Gerbić — „Slavospjev“, možki zbor. 13. Stern — „Pozdrav Ljubljani“, četvorica. 14. Strauss — „Kroglice“, polka. — Začetek ob 7. uri zvečer. — Vstop 20 kr. za osebo. — Častiti člani čitalnice so prosti vstopnine. Čitalnični odbor.

(Umrli) je včeraj popoldne v Postojni znani posestnik in narodnjak gospod Ignacij Doksat po daljem bolehanji. Pogreb bo jutri v soboto ob treh popoldne. Bodi blag spomin vrlému možaku!

(Cesarski dar.) Presvitli cesar je iz svojega daroval občini Podraga na Kranjskem 100 gold. za poravnavo nekega cerkvenega dolga in za zidanje novega farovža.

(Obsojena sta bila) na sv. Roka dan pri dež. sodniji zaradi nevarnega telesnega poškodovanja Janeza Terana iz Zg. Dupelj, Kranjskega okraja: Matija Rant, vulgo Fister, iz Dupelj doma, na eno leto hude ječe in vulgo Krčev na 8. dni zapore. Fistrov brat in pa Okorn bila sta zatožbe oproščena.

Razne reči.

— G. Šuler, asistent na svilo- in vinorejski šoli v Gorici, imenovan je za učitelja na tržaški realki.

— 14. dan avgusta vstane na večne čase vojaški praznik pri tržaškem polku št. 22, v spomin slavne zmage, ktere se je polk pred 5 leti pri Banjaluki nad turškimi vstaši vdeležil.

— Tržaški „Sokol“ iztekel je v nedeljo na Opčino, kjer so ga vrli okoličani pri obelisku z godbo in navdušenimi živio-klici sprejeli. V mesto vračajočega jeli so iredentarji pri svojem glavnem gnjezdu — kavarni „Fabris“ — insultirati. „Sokoli“ so jih menda pa dobro okavali in raspraskali.

Slovenec, ki v Trst hodijo, priporočamo pa izvrstno slovensko kavarino „Cafe Comercio“ nasproti veliki vojašnici, toraj prav pri roki, kjer človek domačo postrežbo dobi in domačo besedo sliši. Tudi se tamkaj dobé vsi slovenski časniki.

— Dr. Rohling toži rabinarja in sedanjega poslanca dr. Blocha zaradi razžaljenja časti. Rabinar dr. Mayer v Regensburg je oznanil v tamošnjem „Morgenblattu“, da Talmud in njegovi (judovski) razlagovalci nič ne vedo o moritvi kristjanov iz obrednih namenov. To izjavo je dobil tudi profesor Rohling, ki je potem naznanil vredniku „Volksboten“, dr. Schäfferju, da hoče izdati v Lipsku spis, pod naslovom „die Polemik und das Menschenopfer des Rabbinismus“, ki podaja izvirne besede iz talmuda s prestavo in razlago, in pride na podlagi izpoved rabinskih pisateljev do tega, da se fanatični judje, ki mislijo, da Bogu z umorom kristjanov prinese dopadljivi dar, ki jim daje odpusčenje grehov, sveti raj, da časti prostor v raji ter pospešuje prihod mesijev. — (Prist. vred. Znano je pa tudi, da tako zvani reform-judje ne pričakujejo več prihoda zveličarjevega, odrešenika svojega so že našli, vse ljudstvo je izvoljeno ljudstvo in njih zveličar je bogastvo.)

— Brezverska šola. Iz Kremone se piše: Neka nam dobro znana občina razpisala je natečaj za deklisko šolo. Izprašana učiteljica A. L. se izmed vseh odbere. Preden pak se stalno umesti, pride k nji advokat N. ter jo vpraša: „ali bi se ne hotela izraziti, da ne pripozna niti Boga niti kake druge vere?“ Poštena učiteljica pa prostodušno pravi, da takošnega priznanja nikdar in nikjer ne bode dala in da rajši pusti službo, nego Boga zatajila. In res, zgubila — t. j. ni je dobila. Za to pak je dobilo mnogo čestitek poštenih ljudi in katoliških listov. Dobro! Je tudi službo v Kremoni zgubila, gotovo jo bode druge dobila. Bog svoje poskuša, pa jih ne zapušča.

— V Italiji nekdanj in sedaj. L. 1851 je tudi potres razdejal mesto Melfi na Laškem. Trinog (?) Franc II., kralj napolitanski, je ponoči vstal, vzel s sabo 12.000 mož, da so rešili iz razvalin, kar je bilo rešiti, iz svojega premoženja je dal nad 1 milijon lir, in dva meseca je tam ostal v baraki, da je vodil dela. L. 1883 nastane potres v Ischiji, ki je dve ure od Napolja. Sedem ur potem, ko se je v Napolji zvedela nesreča, gre mestni prefekt na nesrečni kraj, ter vzame s sabo 12 žandarjev. — Še le pozneje pošljejo tje nekaj tisoč vojakov, ti delajo in delajo nevarljivo več dni, in ker je nevarnost, da bi sami ne zboleli, pošljejo še le drugih. — 4 dni po strašni nesreči, pa pride kralj sam na nesrečni otok, pravijo, da je imel solze za uboge ljudi, pa obeta na državno pomoč, a mudilo se mu je nazaj in v Napolji ni utegnil bolnišnice obiskati, to je le v njegovem imenu opravil minister Mancini. — Nadškof v Napolji je odprl svojo palačo bolnikom, tudi cerkve, ako bode treba, precej tisti dan, ko se je zvedelo za nesrečo, je poslal duhovnov tje, in drugi dan je šel sam na otok, in nihče ni šel s praznimi rokami od njega. — Te dni so izvolili komisijo, ki ima sprejemati milodarove in skrbeti za uboge, ki so prišli ob vse; nadškofa ni v komisiji, a imena drugih se nahajajo, ki niso tako znana; ljudstvo na otoku vendar posebnega zaupanja do komisije nima, ker l. 1881 so dobili ljudje, ki so zgubili vse, le kak mali denar, a ljudje, ki so veliko zgubili, in katerim je pa tudi še veliko ostalo, so pa dobili več mimo onih, zato svetuje nekdo, ako se pošiljajo darovi nesrečnim otočanom, naj se pošljejo na škofa v Ischiji.

— V Aleksandriji umrlo jih je na „Veliki Šmarni“ dan za kolero 40, v Kahiri

le 11. Reka Nil jela je v Kahiri in Charsumu vpdati.

— Iz novega Jorka naznanja telegraf: V Atlanti v državi Georgiji je pogorelo več hiš, hotela Kimball, kjer je bilo umeščenih več bank. — V državi Indiana je treščilo 12. julija v novo vseučiliščino poslopje. Strela je prišla po žici za telefonom v sobo ravnateljstva. Razdejano je: muzej, knjižnica in laboratorij.

— Morivec Carey-a, ki je na angleški barki umor učinil, pride brž ko ne pred sodbo v London. Tam mu pojde za glavo. V Kapstadtu je verjetno, da bi ga bili porotniki spoznali za nekrivega.

Eksekutivne dražbe.

23. avgusta. 1. e. džb. pos. Janez Klemenc iz Jakobovic 4455 gl. Logatec. — 1. e. džb. pos. Luka Nagode iz Ravnika, 5280 gl. Logatec. — 1. e. džb. pos. Miha Godeža iz Jakobovic, 4815 gl. Logatec. — 1. e. džb. pos. Jurij Vidmar iz Rovt, 1890 gl. Logatec.

Telegrami „Slovenca“.

Berlin, 17. avgusta. „Nordd. Ztg.“ oporeka temu, da se bo kardinal Howard sošel z Bismarkom.

Kairo, 17. avgusta. Od predvčerajšnjega dne do včeraj zjutraj je umrlo za kolero le 5 ljudi.

Bukarešt, 17. avgusta. Kralj je včeraj odpeljal se v Berlin, danes se snide v Borislavi z ministerskim predsednikom Bratianom, povračajoč se obišče na Dunaji cesarja.

Dunajska borza.

16. avgusta.

Papirna renta po 100 gl.	78 gl. 80	kr.
Sreberna	79	45
4% avstr. zlata renta, davka prosta	99	80
Papirna renta, davka prosta	93	50
Ogerska zlata renta 6%	119	85
„ „ 4%	88	75
„ „ papirna renta 5%	87	30
Kreditne akcije	160 gl. 298	50
Akcije anglo-avstr. banke	120 gl. 113	—
„ avstr.-ogerske banke	839	—
Länderbanke	112	75
„ avst.-oger. Lloyd v Trstu	648	—
„ državne železnice	319	50
„ Tramway-društva velj. 170 gl.	224	90
Prior. oblig. Elizabetine zap. železnice	107	50
„ Ferdinandove sev.	105	—
4% državne srečke iz l. 1854	250 gl. 120	50
4% „ „ „ 1860	500 „ 134	50
Državne srečke iz l. 1864	100 „ 170	50
„ „ 1864	50 „ 170	—
Kreditne srečke	100 „ 173	50
Ljubljanske srečke	20 „ 23	50
Rudolfove srečke	10 „ 21	—
5% štajerske zemljišč. odvez. obligac.	103	—
London	119	80
Srebro	—	—
Ces. cekini	5	65
Francoski napoleond.	9	49
Nemške marke	58	35

Najboljši (5)
papir za cigarette

je
LE HOUBLON

(Francoski izdelek.)

Pred ponarejenjem se svari.

Jedino prav je ta papir, ako je na vsakem papirji vtisnjeno ime **LE HOUBLON** in ima vsak karton spodaj stoječo varstveno marko.

Cawley & Henry
Propriétaires du Brevet

CAWLEY & HENRY, seuls fabricants, PARIS